

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR – 4101-18-01/2012

P/12/107

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków

T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44

lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/107 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie przez administrację publiczną
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Barbara Guga, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 82058 z dnia 31 lipca 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1 – 1a)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji, 34-600 Limanowa, ul. Żwirki i Wigury 7 (zwana dalej Komendą lub KPP)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Hahn, Komendant (dowód: akta kontroli str. 2 – 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Zasady organizacji pracy Komendy w zakresie realizacji zadań dotyczących przemocy w rodzinie zostały uregulowane zarządzeniami Komendanta Powiatowego Policji w Limanowej zgodnie z wytycznymi Komendanta Głównego Policji.

W badanym okresie, tj. w latach 2010 – 2012 (I półrocze) funkcjonariusze Komendy przeprowadzili 2.176 interwencji domowych, przy czym w 1.238 przypadkach stwierdzono występowanie przemocy w rodzinie i założono Niebieskie Karty. Kontrola 25 spraw wszczętych przed 17 października 2011 r. wykazała, że działania Komendy wobec rodzin dotkniętych przemocą podejmowane były zgodnie z procedurą Niebieska Karta określona w zarządzeniu nr 162 Komendanta Głównego Policji². Kontrola 25 spraw wszczętych po 17 października 2011 r., tj. po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”³, wykazała iż we wszystkich przypadkach, w związku z interwencją domową wobec przemocy w rodzinie, interweniujący policjant zrealizował obowiązki wynikające z ww. rozporządzenia oraz wytycznych Nr 2 Komendanta Głównego Policji⁴. Komenda aktywnie współpracowała z innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. poprzez:

- informowanie o skali zagrożenia przemocą i alkoholizmem;
- podejmowanie działań na wnioski pracowników socjalnych w przypadku ujawnienia przez nich zagrożenia przemocą w rodzinie;
- organizowanie szkoleń i konferencji (wspólnie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej) dla pracowników ośrodków pomocy społecznej, szkół, szpitali, sądu, kuratorów oraz własnych funkcjonariuszy;
- uczestniczenie przedstawiciela KPP w pracy Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych⁵ (wnioski o objęcie postępowaniem o skierowanie na leczenie odwykowe; udzielanie informacji o grupach Anonimowych Alkoholików; kierowanie osób współzależniowanych z rodzin z założoną NK do grup Al-Anon⁶; informowanie o możliwości skorzystania z pomocy Punktu Konsultacyjnego KRPA);

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Zarządzenie nr 162 z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury NK – zwane dalej zarządzeniem nr 162 KGP.

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) – zwane dalej rozporządzeniem w sprawie procedury NK.

⁴ Wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 07.12.2011 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury Niebieska Karta – zwane dalej wytyczne nr 2 KGP.

⁵ Zwana dalej KRPA.

⁶ Grupy Rodzinne Al-Anon (Ang. Al-Anon Family Group) – od pierwszych sylab Alcoholics Anonymous – grupy samopomocowe skupiające krewnych i przyjaciół alkoholików – zwane dalej An-Anon.

– ustalenia z Sądeckim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu (SOIK), dotyczące umieszczania do wytrzeźwienia osób lub udzielenia schronienia dla ofiar przemocy. Komenda aktywnie współpracowała z prokuraturą, sądami, kuratorami (zwłaszcza w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych o znęcanie się; w zakresie udzielania pomocy małoletnim oraz wymiany informacji i ustaleń dotyczących działań w stosunku do rodzin objętych nadzorem kuratorskim; przysyłanie informacji dotyczących osób z zawieszonymi karami pozbawienia wolności w przypadku interwencji w ramach procedury NK). W kontrolowanym okresie, w ramach nadzoru, przeprowadzonych zostało 36 kontroli w podległych komisariatach policji, posterunkach i rewirach dzielnicowych. W każdym przypadku, kontroli podlegała realizacja zadań w zakresie procedury NK (zakończonych oraz realizowanych). We wszystkich przypadkach, wyniki kontroli omawiane były na bieżąco na odprawach służbowych. W okresie objętym kontrolą funkcjonariusze KPP zostali przeszkoleni w zakresie stosowania procedury NK, według zarządzenia Nr 162 KGP oraz według rozporządzenia w sprawie procedury NK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym współpraca z innymi instytucjami

1.1. Liczbę interwencji domowych ogółem, w tym liczbę sporządzonych NK, liczbę pokrzywdzonych, liczbę sprawców pod wpływem alkoholu oraz liczbę postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których była prowadzona procedura NK w okresie 2010 – 2012 (I półrocze) przedstawia zestawienie:

Opis stanu
faktycznego

Lp.	Wyszczególnienie	I pół. 2010 r.	2010 r.	I pół. 2011 r.	2011 r.	I pół. 2012 r.
1	Liczba interwencji domowych (ogółem)	460,0	877,0	415,0	869,0	430,0
2	Liczba sporządzonych notatek służbowych o przemocy w rodzinie – Niebieskich kart	235,0	482,0	225,0	507,0	249,0
3	Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem, w tym:	505,0	984,0	486,0	1 082,0	616,0
	a) kobiety	241,0	475,0	230,0	506,0	239,0
	b) mężczyźni	55,0	123,0	42,0	111,0	83,0
	c) małoletni do ukończenia 13 lat	142,0	249,0	136,0	285,0	(*)
	d) małoletni do 13 lat do 18 lat	67,0	137,0	78,0	180,0	294,0
4	Liczba sprawców przemocy domowej	238,0	489,0	225,0	510,0	254,0
5	Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych	116,0	224,0	87,0	232,0	12,0
	a) liczba zażaleń na decyzję o zatrzymaniu					(**)
6	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	177,0	346,0	153,0	363,0	159,0
	a) doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień	60,0	141,0	68,0	181,0	90,0
	b) doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	56,0	83,0	19,0	51,0	17,0
7	Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej, ogółem w tym:	5,0	13,0	9,0	12,0	6,0
	a) pokrzywdzonym	2,0	3,0	5,0	5,0	0,0
	b) sprawcy	3,0	10,0	4,0	7,0	6,0
8	Liczba dzieci przewiezionych do szpitala, placówki, oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej	1,0	1,0	0,0	7,0	6,0
9	Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej w których była prowadzona procedura "Niebieska karta" (z art. 207 k.k.)	61,0	129,0	65,0	147,0	68,0
	a) wszczętych	25,0	56,0	24,0	56,0	34,0
	b) stwierdzonych	22,0	46,0	22,0	40,0	24,0
	c) zakończonych	29,0	64,0	25,0	52,0	29,0

Lp.	Wyszczególnienie	I pół. 2010 r.	2010 r.	I pół. 2011 r.	2011 r.	I pół. 2012 r.
10	Liczba informacji przesłanych do	374,0	748,0	576,0	738,0	324,0
	a) ośrodków pomocy społecznej	84,0	171,0	120,0	263,0	0***
	b) gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	186,0	353,0	245,0	309,0	27,0
	c) organizacji pozarządowych (wykonujących zadania zlecone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego)	20,0	174,0	131,0	131,0	249,0
	d) innych (placówki opiekuńczo-wychowawcze, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie)	62,0	50,0	31,0	135,0	48,0

* małoletni liczeni są razem (obecnie na miejscu zdarzenia wiek 0 – 18 lat),

** dokumentacja dostępna w aktach głównych sprawy, które są przekazane do prokuratury/Sądu,

*** wszystkie NK kierowane są do OPS do zespołów Interdyscyplinarnych.

(dowód: akta kontroli str. 6 – 30)

Po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie procedury NK nastąpił wzrost liczby ujawnionych zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie. W II półroczu 2012 r. założonych zostało o 24 NK więcej w porównaniu do I półrocza 2011 r. (tj. nastąpił wzrost o ok. 10,7%).

1.2. Zasady organizacji pracy komendy w zakresie realizacji zadań dotyczących przemocy w rodzinie, pracy z rodzinami, w których występuje to zjawisko oraz współdziałania z innymi instytucjami.

Zarządzeniem nr 162 w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury NK, Komendant Główny Policji określił:

- okoliczności i sposoby podejmowania przez policjantów czynności wobec przemocy w rodzinie,
- formy i metody wykonywania zadań podejmowanych wobec rodziny dotkniętej przemocą,
- dokumentację prowadzoną w związku z realizacją procedury NK.

Wprowadzono też obligatoryjność sporządzania „Notatki urzędowej o przemocy w rodzinie” (karta A) w przypadku przeprowadzania interwencji domowej wobec przemocy w rodzinie oraz zobowiązano policjantów do wdrażania procedury podczas wykonywania innych czynności służbowych, jeśli: policjant uzyska informację o przemocy w rodzinie lub będzie miał podejrzenie jej występowania oraz konieczne będzie udzielenie pomocy jej ofiarom.

Decyzją nr 12/2009 z 9 kwietnia 2009 r. w sprawie zasad rejestracji zdarzeń w procedurze NK i wyznaczeniu osób odpowiedzialnych za wprowadzanie informacji, Komendant Powiatowy Policji w Limanowej ustalił zasady rejestracji zdarzeń oraz wyznaczył osoby odpowiedzialne za wprowadzanie i modyfikację danych z terenu podległego KPP. Zgodnie z decyzją, do wprowadzenia podstawowych danych związanych z rejestracją interwencji domowej NK wyznaczono Zespół Dyżurnych Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego oraz Komisariatu Policji w Mszanie Dolnej i Tymbarku, dla kart z ich terenu. NK sporządzane z terenu gmin Kamienica i Łukowica miały być rejestrowane przez Zespół Dyżurnych Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego. Dyżurny po otrzymaniu informacji od patrolu wykonującego interwencję dotyczącą przemocy w rodzinie, na podstawie wypełnionej NK miał obowiązek wpisać numer nadany przez KSIP⁷.

Działając w oparciu o zarządzenie Komendanta Głównego Policji z 3 listopada 2010 r., w celu zapewnienia właściwej realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich, Komendant Powiatowy, decyzjami nr nr 19/2011 i 33/11, powołał nieetatowy Zespół ds. Nieletnich, Patologii i Poszukiwań, którego zadaniem była m.in. koordynacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach procedury NK oraz uczestniczenie w interdyscyplinarnych zespołach ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

⁷ Krajowy System Informacji Policji.

Naczelnik Wydziału Prewencji KPP w Limanowej przesłał 15 grudnia 2011 r. do komendantów komisariatów policji oraz kierowników posterunków policji i rewirów dzielnicowych zarządzenie nr 1313 KGP z 7 grudnia 2012 r. uchylające zarządzenie nr 162 KGP z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie procedury NK oraz wytyczne nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu postępowania policjantów podczas realizacji procedury NK. Zawierały one szczegółowy sposób postępowania policjantów podczas realizacji procedury NK, określonej w rozporządzeniu w sprawie procedury NK⁹. Jednocześnie, zgodnie z ww. wytycznymi oraz poleceniem Dyrektora Biura Prewencji KGP z 9 grudnia 2011 r. wydał polecenie dokonania analizy teczek NK celem oceny, czy w rodzinie ustało zagrożenie przemocą (w takim przypadku należało zakończyć realizację procedury na starych zasadach). W sytuacji, kiedy w rodzinie nadal dochodziło do przemocy, dzielnicowy otrzymał polecenie wypełnienia formularza NK (w obecności osoby doznającej przemocy) z uwzględnieniem informacji zawartych w dotychczas zebranych materiałach oraz jej przekazania zgodnie z nowymi zasadami.

(dowód: akta kontroli str. 32 – 73)

Zgodnie z dyspozycją art. 9a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie⁹, Komendant KPP wyznaczył przedstawicieli Komendy w Zespołach Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, powoływanych przez gminy powiatu limanowskiego. Stosowne porozumienia – pomiędzy KPP a Burmistrzami Miast Limanowa i Mszana Dolna oraz Wójtami Gmin: Limanowa, Laskowa, Łukowice, Jodłownik, Tymbark, Słopnice, Dobra, Mszana Dolna, Niedźwiedź – w sprawie uczestniczenia w pracach Zespołów, zawarto w 2011 r., przed wprowadzeniem nowej procedury NK.

(dowód: akta kontroli str. 74 – 96)

Komendant KPP (celem ujednolicenia sposobu dokumentowania zadań związanych ze stwierdzeniem przemocy w rodzinie) skierował 20 czerwca 2012 r. do Komendantów Komisariatów Policji (KP), Naczelników Wydziałów oraz Kierowników Posterunków Policji (PP), Rewirów Dzielnicowych (RD) i Oddziałów Patrolowo Interwencyjnych (OPI) pismo w sprawie podejmowanych działań oraz sposobu ich dokumentowania w trakcie realizacji procedury NK.

(dowód: akta kontroli str. 163)

Komendant Główny Policji podpisał 29 listopada 2010 r. z Ministrem Sprawiedliwości oraz Dyrektorem Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „Porozumienie dotyczące funkcjonowania telefonu interwencyjno-informacyjnego dla osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie stosowaną przez osoby uprzednio skazane za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny”. Obsługę przedmiotowego telefonu prowadzą konsultanci Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, którzy mają powiadamiać właściwą dla miejsca zdarzenia jednostkę organizacyjną policji, jeżeli z uzyskanej informacji wynika uzasadnione przypuszczenie stosowania przemocy w rodzinie. Integralną częścią ww. Porozumienia były „Procedury współpracy służby kuratorskiej oraz funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób, wobec których wykonywane jest orzeczenie sądu w związku z popełnieniem czynów karalnych, polegających na stosowaniu przemocy lub groźby karalnej”.

Zgodnie z Porozumieniem, 15 marca 2011 r. KPP w Limanowej przesłała do Zespołu Kuratorów Zawodowych dla Dorosłych przy Sądzie Rejonowym w Limanowej (SR) wykaz dzielnicowych i policjantów zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy. 24 marca 2011 r. Zespół ten przesłał do KPP wykaz kuratorów zawodowych i społecznych wraz z wykazem osób podlegających nadzorowi kuratora.

W EKSD¹⁰ zamieszczono aplikację „Nadzór kuratora” umożliwiającą wprowadzenie danych osób i postanowień dotyczących nadzoru kuratora. Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie (KWP) przesłała 6 maja 2011 r. do KPP w Limanowej pismo zobowiązujące do wprowadzania do EKSD osób, wobec których wykonywane jest orzeczenie sądu związane

⁹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) – zwana dalej ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

¹⁰ Elektroniczna Książka Służby Dyżurnego

z popełnieniem czynów karalnych polegających na stosowaniu przemocy. Komendant KPP wydał stosowne polecenia wyznaczając jednocześnie odpowiedzialnych za prowadzenie wykazu. Dyżurni każdorazowo, przy rejestracji w EKSD działań podejmowanych przez policjantów zostali zobowiązani do uzupełnienia wpisu w zakładce „sprawdź kuratora”. W przypadku wykonywania interwencji domowej dyżurni zostali zobowiązani do sprawdzania, czy wobec danej osoby jest orzeczony przez sąd środek zapobiegawczy (nadzór kuratorski) w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie i niezwłocznego powiadomienia kuratora.

(dowód: akta kontroli str. 97 – 136)

Zapytana o przypadki zgłoszeń przemocy w rodzinie za pośrednictwem „Niebieskiej Linii” oraz sposób realizacji procedur współpracy kuratorów i funkcjonariuszy Policji, Anna Szubryt – koordynator procedury NK wyjaśniła, że współdziałanie w ramach porozumienia „Niebieska Linia” jest znane policjantom i realizowane na bieżąco. W czasie spotkań ze społeczeństwem i uczniami upowszechniany jest nr telefonu Ogólnopolskiego Pogotowia dla ofiar przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w formie ustnej i ulotek (otrzymanych z KWP w Krakowie). W latach 2010 – 2012 nie było zgłoszeń za pośrednictwem Niebieskiej Linii. Poprzednio wystąpił jeden przypadek zgłoszenia anonimowego o przemocę w rodzinie z terenu KP Mszana Dolna. Informacja została potwierdzona, rodzinę objęto procedurą „Niebieskiej Karty”. Ponadto wyjaśniła, że realizację Porozumienia dotyczącego współpracy z Kuratorami w zakresie poprawy skuteczności egzekwowania zastosowanych środków karnych przez Sąd rozpoczęto od spotkania w Sądzie Rejonowym z udziałem Prezesa Sądu, kuratorów i policjantów, na którym ustalono zasady współpracy na szczeblu powiatowym. Następnie wymieniono się danymi kuratorów zawodowych i społecznych oraz dzielnicowych w celu ułatwienia bezpośredniej niezwłocznej konsultacji (ustalono, że wykaz ten będzie na bieżąco modyfikowany w przypadku zmian).

Działania w ramach Porozumienia są realizowane w następujący sposób:

- z Zespołu Kuratorskiego przesyłane są informacje o zleconych przez Sąd dozorach/nadzorach,
- informacje te trafiają do koordynatora w Zespole ds. Nietletnich i Patologii i są wprowadzone do systemu elektronicznego EKSD w zakładce „Nadzór kuratora”, (kopia pisma jest przekazywana właściwemu miejscowo dzielnicowemu),
- w czasie wprowadzania danych do systemu EKSD dyżurny sprawdza czy osoba będąca w zainteresowaniu Policji jest objęta nadzorem kuratorskim, może także wprowadzić zapis o wykonywanych interwencjach wobec dozorowanego (w przypadku osoby objętej dozorem, wobec której była wykonywana interwencja domowa, może rozważyć zastosowanie zatrzymania procesowego w związku z przemocą),
- Dzielnicowy jest zobligowany do niezwłocznego poinformowania Kuratora o działaniach podejmowanych przez Policję w związku z naruszeniem norm prawnych lub zakazów wydanych przez Sąd (informacje te przekazywane są w formie telefonicznej lub pisemnej do Zespołu Kuratorskiego lub bezpośrednio do Sądu).

W okresie od 15 września 2011 r. do 31.08.2012 r. do Kuratorów lub Sądu przesłano ok. 200 informacji z KPP w Limanowej i jednostek podległych.

(dowód: akta kontroli str. 162)

Zasady współpracy ze szkołami, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, ośrodkami interwencji kryzysowej i ośrodkami pomocy społecznej nie były uregulowane porozumieniami na szczeblu lokalnym. Maria Szubryt – koordynator procedury NK oświadczyła, że działania były i nadal są podejmowane w ramach współpracy wynikającej z realizacji ustawowych zadań przez poszczególne instytucje w zakresie: ochrony praw człowieka, w tym przed przemocą w rodzinie; pomocy w sytuacji zagrożenia lub kryzysu w rodzinie; ochrony małoletnich; zapobiegania sytuacjom konfliktowym i profilaktyki adresowanej także do uczniów szkół. Celem skuteczniejszej pomocy osobom zagrożonym, w okresie przed 17 października 2011 r. utworzono „Koalicję na rzecz przeciwdziałania przemocy”. Polegały one na dobrowolnym współdziałaniu w ramach własnych zakresów służbowych. Przystąpienie do Koalicji nie było usankcjonowane pisemnymi porozumieniami, ale tylko delegowaniem osób do udziału w jej pracy.

Zadania realizowane przez Koalicję polegały m.in. na:

- Koalicja powiatowa: upowszechnianie i wymiana informacji o uprawnieniach i zadaniach poszczególnych instytucji, organizowanie szkoleń specjalistycznych dla członków, wypracowywanie i upowszechnianie lokalnego systemu pomocy.
- Koalicje miejsko/gminne: podejmowanie działań z osobami dotkniętymi przemocą, wymiana informacji i konsultacja planu pomocy dla poszczególnych rodzin, promowanie systemu pomocy osobom dotkniętym przemocą. Wielokierunkowe oddziaływanie wobec sprawców przemocy celem motywowania ich do zmiany zachowania.

(dowód: akta kontroli str. 137)

KPP przed 17 października 2011 r. współpracowała z następującymi instytucjami i organizacjami zobowiązanymi do działań w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Samorządami miejskimi/gminnymi powiatu limanowskiego poprzez m.in.: informowanie o skali zagrożenia przemocą i alkoholizmem na ich terenie, wnioskowanie o podpisanie umowy z Sądeckim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej na świadczenie usług (jak: umieszczanie osób w izbie wytrzeźwień lub hostelu dla ofiar przemocy, pomoc psychologa i prawnika, przeprowadzanie mediacji rodzinnych).
- Komisjami Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez m.in.: uczestnictwo przedstawiciela KPP w pracy Komisji; pisemne wnioski o objęcie postępowaniem o skierowanie na leczenie odwykowe; udzielanie informacji o grupach Anonimowych Alkoholików; kierowanie osób współzależnionych z rodzin z założoną NK do grup Al-Anon; informowanie o możliwości skorzystania z pomocy Punktu Konsultacyjnego KRPA (dla osób z procedury NK wysyłane są pisemne skierowania/zaproszenia do zgłoszenia się do Punktu – zarówno dla pokrzywdzonych, jak i sprawców).
- Sądeckim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Nowym Sączu (SOIK) poprzez m.in.: ustalenia dotyczące umieszczania do wytrzeźwienia osób lub udzielenia schronienia ofiarom przemocy, w ramach procedury NK informowanie o możliwości pomocy.
- Miejskimi/Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej powiatu limanowskiego: poprzez m.in. współpracę w ramach Koalicji oraz informowanie o wdrożeniu procedury NK; podejmowanie działań na wniosek pracowników socjalnych w przypadku ujawnienia zagrożenia przemocą w rodzinie.
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej poprzez m.in.: współdziałanie w ramach programu „Bezpieczny Powiat”; udział w Koalicji powiatowej; organizację szkoleń i konferencji tematycznych; udzielanie bieżącej pomocy konkretnym osobom – rodzinom (umieszczanie dzieci w Pogotowiu Rodzinnym lub rodzinach zastępczych); wypracowywanie wspólnych programów dla sprawców i ofiar przemocy.
- prokuraturą, sądami, kuratorami poprzez m.in.: współpracę w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych o znęcanie się, lub innych czynach zabronionych (Wydziały: kryminalny oraz pion prewencji – wykonywanie czynności zleconych przez prokuraturę lub sądy); współpracę z Sądem Rodzinnym i Nieletnich w Limanowej w zakresie udzielania pomocy małoletnim (np. wnioskowanie o rozpatrzenie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej lub o niezwłoczne umieszczenie w Pogotowiu Rodzinnym lub rodzinie zastępczej; współpracę z kuratorami (wymiana informacji, ustalenia dotyczące działań w stosunku do rodzin objętych nadzorem kuratorskim; przesyłanie informacji dotyczących osób z zawieszonymi karami pozbawienia wolności w przypadku interwencji w ramach procedury NK).
- Szkołami, internatami, przedszkolami z terenu powiatu limanowskiego poprzez m.in. działania w zakresie pomocy dzieciom krzywdzonym (wnioskowanie o pomoc w formie dożywiania, pomocy psychologicznej, wymiana informacji i sygnalizowanie o zagrożeniu; promowanie i upowszechnianie norm i zasad prawnych, w tym wiedzy o zapobieganiu przemocy oraz informowanie o procedurze NK).

KPP współpracowała i nadal współpracuje (poprzednio w ramach Koalicji) z Poradnią Pedagogiczno-Psychologiczną, Szpitalem, przychodniami lekarskimi i ośrodkami zdrowia, pielęgniarkami szkolnymi, podejmując działania w przypadku zgłoszenia przez nich interwencji. W zakresie promowania trzeźwości Komenda współpracuje z Kościołem katolickim (m.in. Limanowska Pielgrzymka w intencji trzeźwości, Studium Apostolstwa

Trzeźwości) oraz fundacjami: „Ad Vocem” i „Kid Protect” (poprzez udział w konferencjach i uzyskiwanie materiałów profilaktyczno-informacyjnych).

(dowód: akta kontroli str. 137 – 140)

Po 17 października 2011 r. współpraca z ww. podmiotami przebiegała podobnie, z tym że: Koalicje zastąpiono Zespołami Interdyscyplinarnymi (ZI); instytucje zobowiązane do sporządzenia NK wykonują swoje zadania samodzielnie (wzywają policję tylko w przypadku bezpośredniego zagrożenia); praca z osobami doznającymi przemocy odbywa się na posiedzeniach grup roboczych oraz poprzez odwiedziny w miejscu zamieszkania (samodzielnie lub wspólnie z pracownikiem OPS); pierwsza rozmowa z osobą stosującą przemoc odbywa się na posiedzeniu grupy roboczej ZI, w przypadku niezgłoszenia się tej osoby, wezwania dokonuje dzielnicowy (wówczas rozmowa odbywa się w jednostce Policji z udziałem członków grupy roboczej).

Interwencyjne odbieranie dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie odbywa się z udziałem pracownika socjalnego i pogotowia ratunkowego. Maria Szubryt – koordynator procedury NK podała, że problemem dla Policji jest wyznaczenie miejsca do umieszczania dzieci odebranych rodzinie w trybie ww. artykułu, ponieważ *„z uwagi na oszczędności finansowe nie ma na terenie powiatu podpisanej umowy w tym zakresie (...)”*.

(dowód: akta kontroli str. 140)

W toku kontroli Komendant KPP w Limanowej, Koordynator procedury NK i Kierownik RD wypowiedzieli się co do skuteczności działalności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach obowiązujących uregulowań prawnych oraz barier występujących w związku ze zwalczaniem przemocy w rodzinie oraz jej zapobieganiu.

(dowód: akta kontroli str. 184 – 185, 190 – 198)

1.3. Nadzór nad wykonywaniem zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z zarządzeniem nr 162 KGP, kierownik jednostki organizacyjnej policji, lub wyznaczona przez niego osoba, jest zobowiązany do sprawowania nadzoru nad realizacją zadań z niego wynikających. W kontrolowanym okresie zadania z zakresu sprawowania nadzoru nad realizacją procedury NK, koordynacja tej procedury oraz pomoc ofiarom przestępstw zostały powierzone Marii Szubryt – Asystentowi Zespołu ds. Nietleńch i Patologii.

(dowód: akta kontroli str. 153 – 154)

W latach 2010 – 2011 (I półrocze) w ramach nadzoru przeprowadzonych zostało 36 kontroli w podległych Komisariatach Policji, Posterunkach i Rewirach Dzielnicowych. Kontroli w każdym przypadku podlegała realizacja zadań w zakresie procedury NK (zakończonych oraz realizowanych). We wszystkich przypadkach, wyniki kontroli omawiane były na bieżąco na odprawach służbowych i jednocześnie omawiano realizację spraw niezakończonych. W razie stwierdzenia nieprawidłowości kierowane były polecenia, których realizację sprawdzano podczas następnej kontroli w danej jednostce organizacyjnej.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in.: niezachowania terminu nawiązania pierwszego kontaktu (do 7 dni), braku rozmowy ostrzegawczej ze sprawcą, braku informacji do Kuratora Sądu Rejonowego (SR), braku comiesięcznych wizyt sprawdzających, braku rozmowy z małoletnimi, braku powiadomienia o zakończeniu procedury, braku rozmowy – pouczenia pozostałych członków rodziny, braku wniosku do Wydziału Rodzinnego i Nietleńch SR, lakonicznie sformułowanego wniosku o leczenie do KRPA (brak opisu zachowania się osoby kierowanej do Komisji), braku skierowania sprawy do Gminnej Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W jednym przypadku (kontrola przeprowadzona 8 września 2010 r. w KP w Mszanie Dolnej) zalecono przeszkolenie dzielnicowych w zakresie procedury NK. W dwóch przypadkach (KP Mszana Dolna oraz RD Limanowa) polecono zwiększenie nadzoru i kontroli nad pracownikami ze strony bezpośrednich przełożonych.

(dowód: akta kontroli str. 141 – 147)

W kontrolowanym okresie Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie przeprowadziła w KPP w Limanowej jedną kontrolę realizacji zadań z zakresu procedury NK (27 kwietnia 2010 r.). Kontrolą objęto: Rejestr Interwencji, Książkę Przebiegu Służby, teczkę zagadnieniową dotyczącą przemocy w rodzinie będącą w dyspozycji koordynatora NK, teczkę zagadnieniową dotyczącą przemocy w rodzinie założoną dla konkretnych rodzin będącą w dyspozycji dzielnicowych, notatki urzędowe dotyczące przemocy w rodzinie. W poddanych analizie 30 NK stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in. braku:

- odniesienia się do pokrewieństwa wobec sprawcy oraz do stanu, w jakim w trakcie interwencji znajdowało się dziecko,
- opisu „Dzieci w rodzinie”, miejsca zdarzenia, jak i opisu zaistniałej sytuacji,
- wypełnienia rubryk dotyczących zachowania się stron.

W wyniku sprawdzenia Książki Przebiegu Służby oraz Rejestru Interwencji za okres listopad – grudzień 2009 r. w 11 przypadkach stwierdzono rozbieżności w adnotacjach dotyczących m.in. czasu przyjęcia zgłoszenia, godziny wydania polecenia. W 7 przypadkach stwierdzono brak wpisu do Książki Przebiegu Służby, numeru z Rejestru Interwencji. Stwierdzono ponadto, że notatki z kolejnych wizyt w rodzinie (sprawdzających stan bezpieczeństwa domowników i zachowanie sprawcy przemocy) są zbyt lakoniczne (najczęściej jedno zdanie dotyczące spożywania alkoholu przez sprawcę). W 4 przypadkach na 14 sprawdzonych dokumentacji stwierdzono występowanie kilkumiesięcznych przerw w realizacji nadzoru. W jednym przypadku stwierdzono brak nawiązania pierwszego kontaktu (do 7 dni) z rodziną, wobec której rozpoczęto procedurę NK.

W wyniku kontroli zalecono:

- przeszkolenie policjantów służb patrolowo-interwencyjnych w zakresie prawidłowego wypełniania druku NK,
- przeszkolenie dyżurnych w zakresie prawidłowego prowadzenia dokumentacji (Rejestru Interwencji i Książki Przebiegu Służby),
- wzmocnienie nadzoru nad dokumentacją sporządzaną przez dzielnicowych w ramach przedmiotowej procedury (notatki urzędowe z kontaktu w rodzinie powinny zawierać szczegółowe informacje z dokonanych ustaleń) oraz nad przestrzeganiem terminów nawiązywania kontaktów z rodziną zgodnie z zarządzeniem nr 162 KGP.

(dowód: akta kontroli str. 148 – 151)

1.4. W okresie objętym kontrolą wszyscy funkcjonariusze KPP zajmujący się przemocą w rodzinie poddawani byli szkoleniom w zakresie stosowania procedury NK.

W 2010 r. odbyły się szkolenia:

1. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – realizacja procedury NK (11 funkcjonariuszy),
2. Przemoc w rodzinie – procedura NK – wnioski pokontrolne z KWP Kraków (omówienie nieprawidłowości w realizacji procedury NK wykazanych przez kontrolę KWP w Krakowie nastąpiło na szkoleniach przeprowadzonych w maju i czerwcu 2010 r. Ogółem 54 funkcjonariuszy KPP przeszkolono w zakresie przeciwdziałania przemocy – z naciskiem położonym na stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości).
3. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – Zespoły Interdyscyplinarne (szkolenie organizowane przez KPP oraz PCPR w Limanowej) – przeszkolono 48 osób (pracowników ośrodków pomocy społecznej, szkół, szpitali, sądu oraz 10 funkcjonariuszy KPP).

W 2011 r. odbyły się szkolenia:

1. Realizacja zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (22 funkcjonariuszy),
2. Ochrona osób doznających przemocy w rodzinie – procedura NK (14 funkcjonariuszy),
3. Realizacja procedury NK (74 funkcjonariuszy),
4. Kryzys w rodzinie – zapobieganie zdarzeniom traumatycznym (szkolenie organizowane przez KPP oraz PCPR w Limanowej) – przeszkolono 64 osoby (pracowników ośrodków pomocy społecznej, szkół, szpitali, sądu oraz 4 funkcjonariuszy KPP).

W 2012 r. odbyły się szkolenia:

1. Postępowanie funkcjonariuszy i realizacja zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa osobom małoletnim w trybie interwencyjnym dotyczącym przemocy w rodzinie (58 funkcjonariuszy),
2. Spotkanie szkoleniowe w SR w Limanowej dotyczące art. 12a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (przeszkolono 25 osób: Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych, Kuratorów oraz 8 funkcjonariuszy),
3. Trzeźwa rodzina gwarancją sukcesu wychowawczego (szkolenie organizowane przez KPP oraz PCPR w Limanowej) – przeszkolono 69 osób (pracowników ośrodków pomocy społecznej, szkół, szpitali, sądu oraz 4 funkcjonariuszy KPP).

(dowód: akta kontroli str. 155 – 157)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena częściowa

2. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”, w tym postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc

2.1. W KPP w Limanowej oraz w Komisariatach w Mszanie Dolnej i Tymbarku prowadzono:

Opis stanu faktycznego

- Krajowy System Informacji Policji (KSIP), w którym ewidencjonowano wszystkie zdarzenia, w tym dotyczące przemocy w rodzinie,
- Elektroniczną Książkę Służby Dyżurnego i Rejestr Interwencji (EKSD) – od 1 kwietnia 2010 r. (wcześniej – Książka Przebiegu Służby i Rejestr Interwencji Policji), w którym ewidencjonowano wszystkie interwencje podejmowane przez policjantów Komendy,
- Dziennik podawczy prowadzony przez sekretariat Wydziału Wspomagającego (gdzie rejestruje się dokumenty przychodzące od dyżurnego lub z zewnątrz, w tym NK),
- Rejestr rodzin objętych procedurą NK w Komendzie, prowadzony w formie papierowej w Wydziale Prewencji (zawierał m.in. dane osobowe rodzin objętych procedurą NK, datę pierwszej interwencji, przekazania sprawy dzielnicowemu i zakończenia procedury),
- System Elektronicznej Sprawozdawczości Policji (SESPOL), który zawierał dane statystyczne, jak: liczba interwencji domowych, notatek o przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy domowej.

Na Posterunkach Policji prowadzone były ręcznie przez policjanta pełniącego służbę w danym czasie: Książka Interwencji i Książka Przebiegu Służby. W systemie elektronicznym obsługę prowadził dyżurny KPP.

(dowód: akta kontroli str. 72 – 73)

Szczegółowej analizie poddano zapisy w EKSD oraz w Rejestrze rodzin objętych procedurą NK w okresach świątecznych: 1 – 10 kwietnia 2010 r., 20 – 31 grudnia 2010 r., 22 – 29 kwietnia 2011 r., 20 – 31 grudnia 2011 r., 1 – 10 kwietnia 2012 r. W tym czasie zgłoszono 154 interwencji domowych, w wyniku których założono 72 NK.

Zarejestrowane zgłoszenia o interwencji domowej zawierały m.in. takie informacje jak: dane osoby zgłaszającej osób uczestniczących w zdarzeniu, dane i wiek osób poszkodowanych, czas, miejsce, rodzaj i opis zdarzenia (w tym, czy sprawca działał pod wpływem alkoholu), czas przekazania dyspozycji funkcjonariuszom podejmującym interwencję, czas rozpoczęcia i zakończenia interwencji, sposób zakończenia interwencji.

Wszystkie sporządzone NK przekazano dyżurnemu funkcjonariuszowi oraz wprowadzono do KSIP i Rejestru rodzin objętych procedurą NK. Wszystkie NK przekazano dzielnicowemu od 1 do 3 dni od daty zarejestrowania zdarzenia. Podjęcie czynności przez dzielnicowych następowało we wszystkich przypadkach od 1 do 6 dni od otrzymania karty A. Odrębnie, dla każdej rodziny założono teczkę zagadnieniową „Przemoc w rodzinie”, z kopią NK arkusz A i notatek z prowadzonych czynności.

(dowód: akta kontroli str. 165)

Analizie poddano 31 zapisów w notatnikach funkcjonariuszy, sporządzonych w wyniku wezwania dotyczącego interwencji domowej i porównano je do zapisów w EKSD (w dniach 20 – 31 grudnia 2011 r. oraz 01 – 10 kwietnia 2012 r.). Ustalono, że:

- w 23 przypadkach, w których nie sporządzono NK w trakcie interwencji domowych, zapisy w notatnikach policjantów nie wskazywały na wystąpienie przemocy w rodzinie;
- w dwóch przypadkach zapis w notatniku był obszerny, ale nieczytelny. W jednym z tych przypadków (zgłoszenie awantury domowej 23 grudnia 2011 r.) rodzina była objęta wcześniej procedurą NK –interweniujący aspirant Tomasz Gurgul, wyjaśnił, że w trakcie wykonywania czynności na miejscu zdarzenia nie stwierdzono stosowania przemocy.
- w czterech przypadkach zapis w notatniku był zbyt lakoniczny i nie obrazujący przebiegu i przyczyn interwencji;
- w jednym przypadku pouczono strony telefonicznie/nie było interwencji w miejscu zdarzenia, a w kolejnym przypadku interwencja została odwołana.

(dowód: akta kontroli str. 165 – 169, 202)

2.2. W kontrolowanym okresie do KPP w Limanowej wpłynęło 9 skarg dotyczących problematyki przemocy w rodzinie (5 w 2010 r. i 4 w 2011 r.). Dotyczyły one: braku reakcji na zgłoszenia; nieprawidłowego postępowania funkcjonariuszy w czasie interwencji domowej (w tym w jednym przypadku żądanie wycofania NK); braku reakcji na naruszenie zbliżania się; zakończenia procedury NK. We wszystkich przypadkach podjęte zostało postępowanie wyjaśniające, które nie potwierdziło zasadności wnoszonych skarg.

(dowód: akta kontroli str. 170)

Zgodnie z art. 9d ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się w oparciu o procedurę NK. Po dniu 17 października 2011 r. do 30 czerwca 2012 r., KPP w Limanowej podejmowała również działania w związku z sygnałami o występowaniu przemocy w rodzinie otrzymanymi od placówek oświatowych, placówek służby zdrowia oraz innych podmiotów. W okresie tym do KPP wpłynęły następujące sygnały/zgłoszenia:

- placówki oświatowe:
 - pracownicy szkół sporządzili dwie NK. (w jednym przypadku nastąpiła realizacja w ramach ZI; w drugim przypadku wszczęto postępowanie z art. 207 Kk¹¹.),
 - jedno zgłoszenie telefoniczne (sporządzono NK, podjęto działania).
- placówki służby zdrowia – jedno zgłoszenie telefoniczne (sprawdzono w miejscu zamieszkania, sporządzono NK, podjęto dalsze działania w tym postępowanie z art. 207 Kk., powiadomiono kuratora oraz Wydział Rodzinny i Nieletnich SR).
- Miejskie/Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej – pracownicy ośrodków sporządzili 6 NK (podjęto działania w ramach ZI),
 - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – sporządzono jedną NK (podjęto działania w ramach ZI),
- Zespół Kuratorów – zgłoszono jedną interwencję – założono NK, podjęto dalsze czynności, w tym powiadomienie Wydziału Rodzinnego i Nieletnich SR,
- Osoby obce – zgłoszono jedną interwencję dotyczącą przemocy wobec dziecka (sporządzono NK, powiadomiono Wydział Rodzinny i Nieletnich SR, wszczęto postępowanie przygotowawcze z art. 207 Kk.).

(dowód: akta kontroli, str. 158 – 161)

2.3. Analiza dokumentacji KPP w Limanowej dotyczącej 25 stwierdzonych przypadków stosowania przemocy w rodzinie przed dniem 17 października 2011 r. (w tym 23 procedury wszczęte na podstawie zarządzenia nr 162 KGP i dwie procedury – na podstawie informacji z ośrodka pomocy społecznej) wykazała, że we wszystkich badanych przypadkach:

- interweniujący policjanci zrealizowali obowiązki wynikające z §§ 4 – 6 zarządzenia nr 162 KGP. Założono karty NK zawierające informacje określone w załączniku nr 1 tego zarządzenia;
- w związku z interwencją domową wobec przemocy w rodzinie dyżurny jednostki organizacyjnej Policji zrealizował obowiązki wynikające z § 6 zarządzenia Nr 162 KGP;

¹¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.) – zwana dalej Kk.

- teczki „Przemoc w rodzinie” spełniały warunki określone w § 8 ww. zarządzenia (pod kątem prowadzenia i kompletności);
- udokumentowano ustalenia w zakresie rodzaju i charakteru potrzebnych działań pomocowych dla danej rodziny (§ 8 ust. 2 pkt 1 zarządzenia Nr 162 KGP);
- w teczkach znajdowała się dokumentacja potwierdzająca współpracę z organami administracji (OPS, KRPA, SR – Zespół Kuratorów, Wydział Rodzinny i Nieletnich SR), a dzielnicowi monitorowali działania pomocowe udzielane rodzinie;
- w teczkach były zawarte informacje wynikające z § 8 ust. 2 zarządzenia Nr 162 KGP;
- udokumentowano przeprowadzenie rozmowy profilaktycznej ze sprawcą przemocy;
- w teczkach zakończonych spraw znajdowała się dokumentacja wskazująca termin i sposób powiadomienia osoby, uznanej w trakcie realizacji procedury NK za ofiarę przemocy, o zakończeniu prowadzenia procedury (§ ust. 8 pkt 1 pkt 5 zarządzenia Nr 162 KGP);

W 24 przypadkach udokumentowano przeprowadzenie (nie rzadziej niż raz w miesiącu) wizyty u rodziny dotkniętej przemocą w celu sprawdzenia stanu bezpieczeństwa domowników oraz zachowania się sprawcy przemocy (comiesięczne notatki); w jednym przypadku (sprawa nr LT-NK-517/65/10/GS) z wyjątkiem stycznia 2011 r. – urlop dzielnicowego;

W 18 przypadkach na miejscu zdarzenia obecne były dzieci. We wszystkich przypadkach zostało udokumentowane potwierdzenie przekazania do SR lub Zespołu Kuratorów Wydział Rodzinny i Nieletnich informacji dotyczącej małoletnich z rodzin, w których występowała przemoc (§ 7 ust. 2 pkt 9 zarządzenia Nr 162 KGP).

Zakończenie procedury NK we wszystkich z analizowanych spraw nastąpiło z zachowaniem warunków określonych w § 9 zarządzenia Nr 162 KGP. Procedurę NK wznowiono na nowych zasadach w stosunku do 9 rodzin i prowadzono zgodnie z wytycznymi nr 2 KGP z 7 grudnia 2011 r.

We wszystkich przypadkach zakończenia procedury, w teczkach znajdowała się dokumentacja wskazująca termin i sposób powiadomienia osoby, uznanej w trakcie realizacji procedury NK za ofiarę przemocy o zakończeniu prowadzenia procedury (§ ust. 8 pkt 1 pkt 5 zarządzenia Nr 162 KGP).

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie korzystały z pomocy: punktów konsultacyjnych (miejskich i gminnych) KRPA, ośrodków pomocy społecznej, Al-Anon, szkół, Zespołu Kuratorów SR w Limanowej, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich SR w Limanowej, Sądeckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. W dokumentacji brak było danych o częstotliwości kontaktów pracowników socjalnych z tymi osobami.

Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie podjęto m.in. następujące środki:

- w czterech przypadkach wszczęto postępowanie z art. 207 Kk., w tym:
 1. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania wyroku przez SR trwała 18 miesięcy. Sprawca otrzymał wyrok 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres 4 lat (art. 207 i 209 Kk.). W związku z informacjami z KPP, iż sprawca pomimo podjętych środków zapobiegawczych nadal dopuszcza się przemocy, kara została odwieszona. Sąd zezwolił na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego (procedura NK niezakończona).
 2. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez Prokuraturę Rejonową postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania trwała jeden miesiąc. Po kolejnym wszczęciu postępowania w Wydziale Kryminalnym Prokuratura nadal odmówiła wszczęcia postępowania (z braku dowodów; odmowa złożenia zeznań przez ofiary przemocy). Sprawca został osadzony w Zakładzie Karnym (ZK) za popełnienie innych czynów karalnych – procedura NK zakończona.
 3. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 5 miesięcy. Sprawca, początkowo objęty dozorem kuratora, został osadzony w ZK – procedura NK zakończona.

4. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 4 miesiące. Sprawca został osadzony w ZK – (areszt tymczasowy na dwa miesiące – procedura NK zakończona).
- w sześciu przypadkach rodzina została objęta nadzorem kuratora w związku zaniedbaniami obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej – sytuacja w rodzinach uległa poprawie – procedura NK zakończona.
 - w jednym przypadku sprawca został objęty przymusowym leczeniem odwykowym – procedura NK zakończona.

Na podstawie dokumentacji zawartej w teczkach nie było możliwości ustalenia czasu trwania procedur administracyjnych wobec sprawców.

Wiedzę na temat podejmowanych działań wobec ofiar i sprawców przemocy Komenda uzyskiwała m.in. poprzez: monitorowanie sytuacji w rodzinie, z informacji udzielanych przez ośrodki pomocy społecznej, informacji z Zespołu Kuratorów SR. Podstawą prawną, na którą powoływała się KPP zwracając się do innych instytucji w sprawie dotyczącej podjęcia działań lub otrzymania informacji o działaniach w związku z procedurą NK, był § 7 pkt 6 i 7 Zarządzenia nr 162 KGP.

(dowód: akta kontroli str. 203 – 281, 333 – 337)

2.4. Analiza dokumentacji KPP w Limanowej dotyczącej 25 stwierdzonych przypadków stosowania przemocy w rodzinie po 17 października 2011 r.¹² wykazała, że:

We wszystkich przypadkach, w związku z interwencją domową interweniujący policjant zrealizował obowiązki wynikające z rozporządzenia w sprawie procedury NK oraz wytycznych Nr 2 KGP;

- We wszystkich przypadkach w posiedzeniu ZI uczestniczył dzielnicowy. W dwóch przypadkach (sprawy dotyczące szczególnej sytuacji zagrożenia dobra dzieci) w posiedzeniu uczestniczył dodatkowo koordynator procedury NK;
- W związku ze sporządzeniem NK dzielnicowy we wszystkich przypadkach zrealizował obowiązki wynikające z dyspozycji ZI, a także § 5 wytycznych nr 2 KGP. Badane teczki „Przemoc w rodzinie” zawierały m.in. notatki z wizyt dzielnicowego w rodzinie, notatki z posiedzeń grupy roboczej ZI, notatki z przeprowadzonych rozmów ze sprawcą i poszkodowanymi, nie było dokumentów świadczących o niesporządzeniu NK w przypadku interwencji/stwierdzenia przemocy.
- W 15 przypadkach na miejscu zdarzenia obecne były dzieci, z czego w 8 przypadkach wystąpiono do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich SR w Limanowej o rozpatrzenie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej małoletnich.
- 14 rodzin zostało objętych nadzorem kuratora w związku zaniedbaniami obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej.
- Z 25 poddanych analizie procedur NK w ośmiu przypadkach sytuacja uległa poprawie i procedura została zakończona.
- W 10 przypadkach wszczęto wobec sprawców postępowanie z art. 207 Kk.:
 1. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 3 miesiące (wyrok 2 lata w zawieszeniu). Po kolejnych interwencjach i informacjach (4 miesiące) do Zespołu Kuratorów powtórnie został wydany wyrok w zawieszeniu (1 rok pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata). Po 7 miesiącach od wszczęcia procedury sprawca został osadzony w ZK – procedura NK zakończona.
 2. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 2 lata i 5 miesięcy (wyrok 8 miesięcy w zawieszeniu na 3 lata). Po kolejnych interwencjach i informacjach decyzja SR od odwieszenia kary (po 7 miesiącach od pierwszego wyroku) – procedura NK zakończona.

¹² Procedura NK realizowana w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „NK”.

3. Sprawca poprzednio karany z art. 207 Kk. Szereg informacji do SR, Prokuratury i Zespołu Kuratorów o powtarzających się aktach przemocy. Z braku dowodów postępowania zostały umorzone – procedura NK nadal w toku.
4. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 9 miesięcy. Sprawca poddał się dobrowolnej karze i został objęty dozorem kuratora – procedura NK zakończona.
5. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 1 miesiąc. Sprawca poddał się dobrowolnej karze i został skazany na 10 miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 2 lata – procedura NK w toku.
6. Sprawca poprzednio karany z art. 207 Kk. Szereg informacji do SR, i Zespołu Kuratorów o powtarzających się aktach przemocy. Sprawca decyzją SR osadzony w ZK z art. 207 Kk. na okres 16 miesięcy. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 6 miesięcy – procedura NK zakończona.
7. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 13 miesięcy. Sprawca poddał się dobrowolnej karze i został objęty dozorem kuratora – procedura NK zakończona.
8. Sprawca był poprzednio karany z art. 207 Kk. (kara pozbawienia wolności w zawieszeniu do 2014 r.). Kurator złożył wniosek do SR o odwieszenie wyroku w związku z interwencjami związanymi z przemocą w rodzinie. Procedura od powzięcia informacji przez Kuratora do momentu złożenia wniosku do SR trwała 14 dni – procedura NK w toku.
9. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 2 miesiące (art. 207 i 190 Kk). SR zastosował środek zapobiegawczy w postaci aresztu tymczasowego na okres 3 miesięcy – procedura NK zakończona.
10. Procedura od złożenia zawiadomienia w Wydziale Kryminalnym KPP do wydania przez SR wyroku trwała 1 miesiąc. Z braku dowodów postępowania zostały umorzone – procedura NK zakończona.

(dowód: akta kontroli str. 282 – 332, 338 – 345)

W stosunku do wszystkich sprawców przemocy w rodzinie stosowano ponadto następujące działania: wnioskowano do SR o objęcie przymusowym leczeniem odwykowym, kierowano wnioski o objęcie leczeniem do miejskich i gminnych KRPA, udzielano informacji o instytucjach udzielających pomocy (np. Al-Anon), motywowano do zmian relacji w rodzinie (wizyty, rozmowy, pouczenia).

(dowód: akta kontroli str. 203 – 332)

We wszystkich badanych przypadkach procedur prowadzonych przed 17 października 2011 r., w związku ze sporządzeniem NK dzielnicowy zrealizował obowiązki wynikające z §7 zarządzenia Nr 162 KGP (nawiązał kontakt z rodziną w terminie od 1 – 7 dni od otrzymania karty A).

(dowód: akta kontroli str. 203 – 281)

W badanych 25 przypadkach procedur prowadzonych po dniu 17 października 2011 r. dzielnicowy nawiązywał kontakt z rodziną w terminie od 2 do 14 dni w przypadku 24 spraw. W jednym przypadku dzielnicowy udał się do rodziny 26 dni po sporządzeniu NK. Było to spowodowane urlopem. W posiedzeniu grupy roboczej ZI zastępował go Kierownik Posterunku Policji.

(dowód: akta kontroli str. 282 – 332)

2.5. Rada Powiatu Limanowskiego uchwałą nr XXXIII/329/09 z 16 grudnia 2009 r. przyjęła „Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej”. W 2010 r. dzielnicowy i koordynator NK dokonali kwalifikacji kandydatów do programu. Wytypowano 44 osoby objęte procedurą NK i 1 marca 2010 r. przesłano zgłoszenie do PCPR w Limanowej. Maria Szubryt – koordynator NK oświadczyła, że PCPR rozpoczęło realizację programu poprzez przeszkolenie osób do jego prowadzenia. Przeprowadzono również rozmowy z potencjalnymi uczestnikami, jednakże z powodu braku deklaracji o przystąpieniu,

programu nie udało się go uruchomić. W 2012 r. PCPR ponownie podjął próbę uruchomienia programu. Wykaz osób stosujących przemoc w rodzinie i objętych postępowaniem z art. 207 Kk. został przesłany przez KPP do PCPR 1 marca 2012 r. Do czasu zakończenia niniejszej kontroli SR skierował 1 osobę do udziału w programie. Zespoły Interdyscyplinarne i Zespół Kuratorów SR nie skierowały żadnej osoby. Maria Szubryt oświadczyła, że jej zdaniem program będzie realizowany jeżeli zobowiązanie do udziału wyda sąd w wyroku skazującym lub prokuratura przy warunkowym umorzeniu postępowania.

(dowód: akta kontroli, str. 171 – 178)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK¹³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

W związku z nie sformulowaniem wniosków pokontrolnych Najwyższa Izba Kontroli delegatura w Krakowie nie oczekuje odpowiedzi na niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Kraków, dnia listopada 2012 r.

Kontroler
Barbara Guga
specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

.....
podpis

.....
podpis

¹³ Dz. U. z 2012 r. poz.82. ze zm.